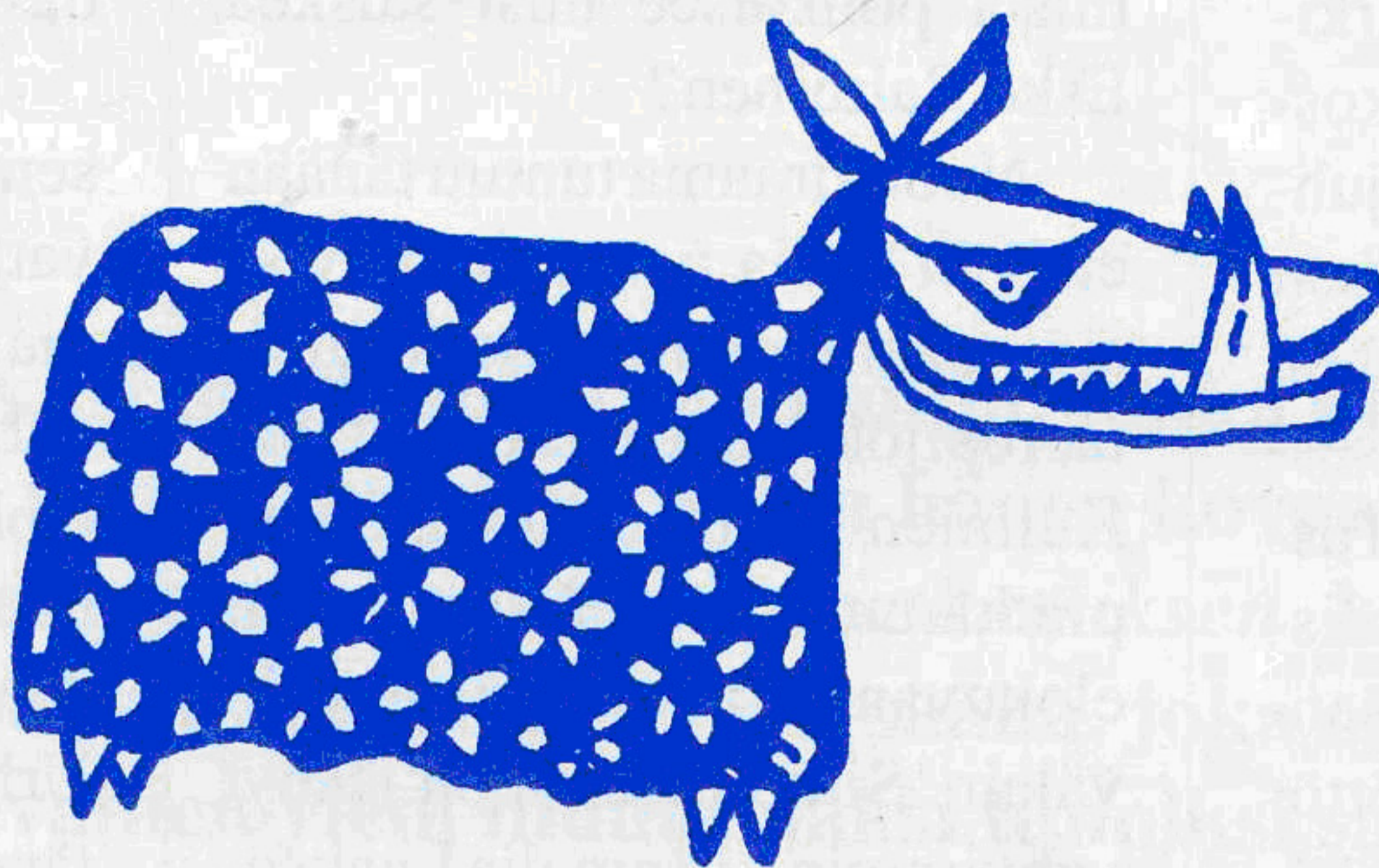

Juha (14 v.): “Teatteri on ihan tyhmää!”

JUHA HURME

Pidän juoksemisesta. Juokсутaidon harjoittamiseen tarvitaan Reino Helismaan sanoin “vain mies ja jonkinlainen tie”. Sama yksinkertaisuuden, ekologisuuden, vaivattomuuden ja luonnollisuuden autuus sitoo minut teatteriin.

Teatteri syntyy muutamasta ihmisestä. Toiset esittävät ja toiset katsovat. Sadesäällä tai talvisaikaan on käytännöllistä, että tämä tapahtuu jonkinlaisessa huoneessa. Kesällä ei tarvita sitäkään.

Vihasin nuorena koululaisena teatteriesityksiä, joita minut pakotettiin katsomaan, luultavasti samasta syystä, mistä nykyisin teatteria arvostan. Näin näyttämöllä esitettävän poikkeuksellisia ihmisiä poikkeuksellisissa tilanteissa. Ymmärsin valokeiloihin asettumiseen tarvittavan rohkeutta, jota minulta niin kipeästi puuttui.

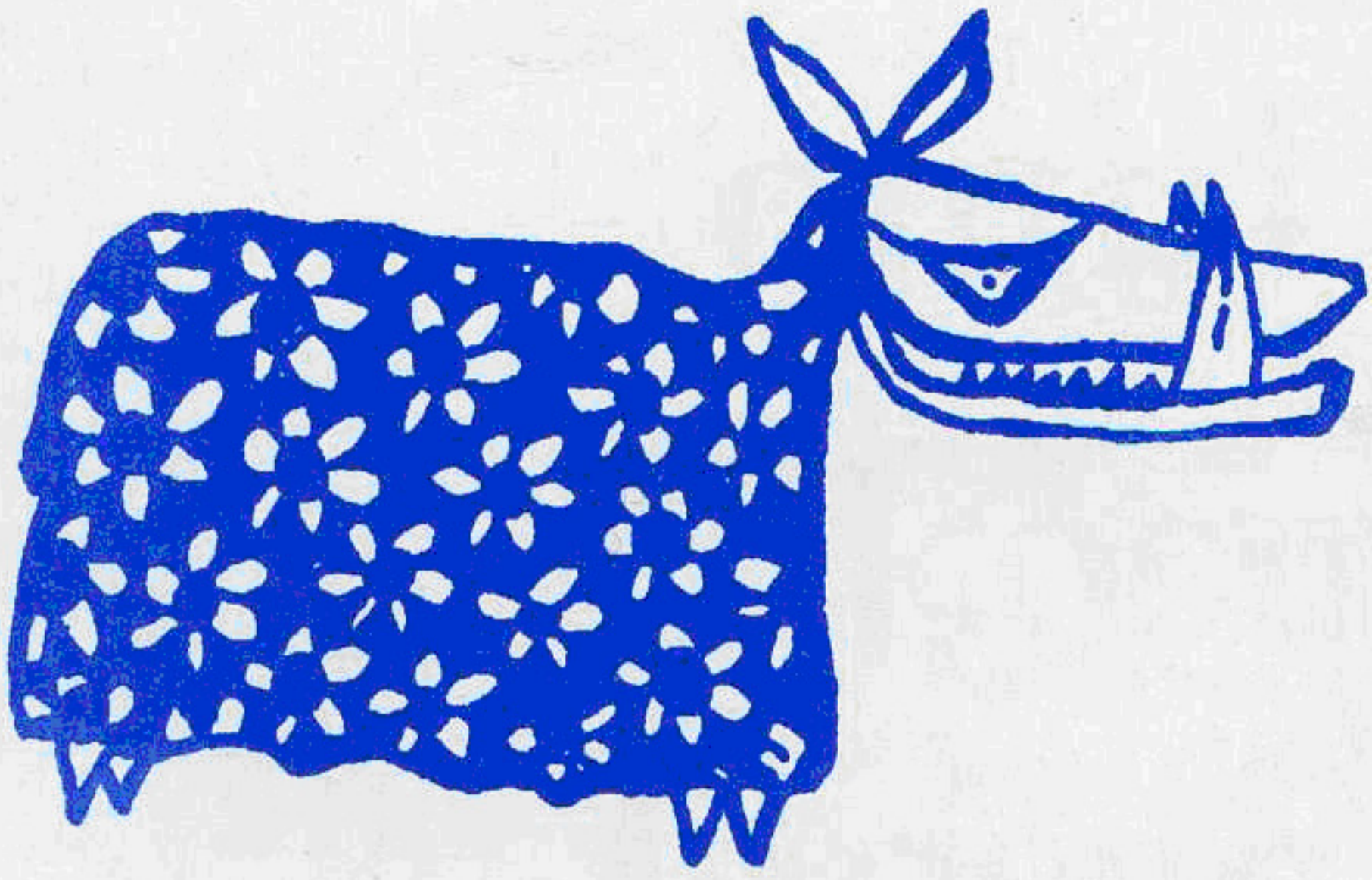
Inhosin itseäni rohkeampia. Olin kateellinen elämän runsaille mahdollisuuksille, jotka tuntuivat täysin tavoittamattomilta.

Luulin vihaavani teatteria, vaikka itse asiassa vihasinkin omia murrosikäisen pojan rajojani, joista teatteri teki minut tietoiseksi.

Teatteri vaatii siis rohkeaa esiintyjää, niin muodoinkin se vaatii myös rohkeaa katsojaa. Esittäjä ja katsoja ovat vaativassa yhteistyössä keskenään. Toinen ei ole mitään ilman toista. Kuten hyvin tiedämme, usein tämä yhteistyö ei onnistu, tunnelma säilyy nihkeänä läpi illan, aplodit ovat vaimean helpottuneet shown päätyttyä ja kumpikin osapuoli painuu masentuneena matkoihinsa.

Paljon ei ole kuitenkaan hukkaan heitetty: pari tuntia, muutama kymppi.

Ja joskus, vaikka harvoin, käy toisin. Roh-

kea katsoja kohtaa rohkean esityksen, ilmapiiri iskee otsonikipinää, kumpikin osapuoli kannustaa toistaan tunkeutumaan uudelle kokemuksen alueelle, näkemään ihmiselämän ehdot toisin, järkyttymään, huojentumaan, itkemään ja nauramaan.

Olo on kuin avantouinnin ja/tai rakastelun jäljiltä. Eikä maksanut paljon, pari tuntia ja muutaman kympin.

Miksi en sitten vain ui avannossa tai harjoita seksiä? Mihin minä teatteria tarvitsen?

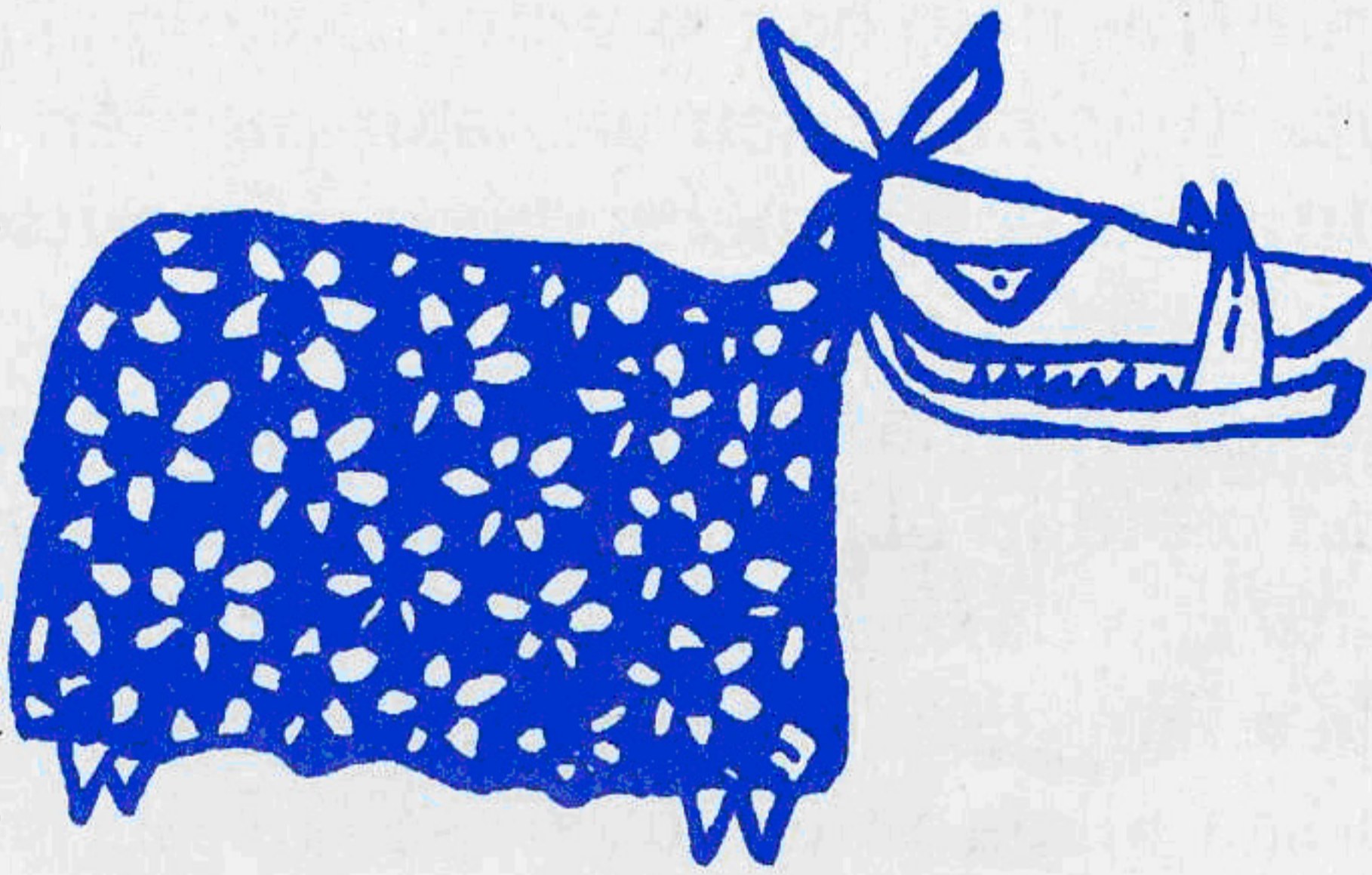
Kylmät kylvyt ja kuuma rakkaus kuuluvat intiimin, yksityisen kokemuksen alueelle.

Taidokkaassa teatterissa intiimeinkin mielen tai ruumiin liikahtus kääntyy taiteen kielelle ja tulee yhteisesti havaittavaksi ja koettavaksi. Yksilöllinen laajenee yhteisölliseksi, ja toisaaalta suuret ja kohtalokkaatkin teot palautuvat ihmiseen, yksilöön.

Teatteri on ihmiskehoon, ihmisyksilön läsnäoloon sidottu taidemuoto. Entistä harvempi asia ja ilmiö on enää kehosidonnainen teknologisoituvassa maailmassa, jossa myös poliittinen päätöksenteko on ajautunut yhä suurempien monikansallisten ja yliyksilöllisten organisaatioiden haltuun.

Teatterin harrastaminen on jokaisen ulottuvilla. Tarvitaan vain hiven uskallusta ja pari ideaa. Rahaa ei niinkään. Täysi vapaus vallitsee: kukaan ei tule sensuroimaan ja kieltämään.

Miksi tyytyä kaupunginteatterin puisevaan ohjelmistoon, kun voit itse ystäväsi heittäytyä koko sydämellä tärkeiden temojen kimppuun.

Ensimmäiset askeleet osaa ottaa kuka tahansa ja taidot kasvavat työedessä. Omakohtainen näytelmäsharrastus ohjaa myös elokuvallisen ilmaisan syvällisempään ymmärtämiseen.

Teatteri muistuttaa maailman koostuvan ihmisistä, sellaisista kuin sinä ja minä. Se tekee tehtävänsä konkreettisemmin kuin elokuvan tai erilaisten sähköisten ruutujen kaksiulotteiset, liikkuvat kuvamaailmat. Mikä trikeissä hävittää, vaikutuksen voimassa voitetaan.

Harva asutus, umpeen tuiskunneet tiet ja keli-rikkoiset järvenselät ovat suomalaisen teatterin menestyksekkään historian perustoja. Vaikeakuluisen arktisen maan kansa on luonnostaan oppinut arvostamaan ihmiset kouriintuntuvasti ja välttämättömästi yhdistävää taidemuotoa.

Tällaiset historialliset juuret vaikuttavat meissä yhä, vaikka fyysiset olosuhteet ympärillämme ovat peruuttamattomasti muuttuneet. Nykyisin tiet suolataan ja lentokoneet sulatetaan, mutta sielut ovat yhä kananlihalla tässä jäätyneiden kännyköiden maassa, jossa luonteva keskinäinen kansakäyminen ei ole ikinä lukeutunut kansalaistaitoihin.

Maan tiheä harrastajanäyttämöiden kenttä on taistellut ja taistelee sinnikkäästi tätä epäkohtaa vastaan. Avautuva, monien kansallisuuksien, kielten ja rotujen Suomi hyötyy lähitulevaisuudessa elinvoimaisesta teatterikasvustostaan: näyttämökieli on universaalia, monikulttuurinen yhteistyö on helposti käynnistettävissä teatteriareenoilla. ■

